

Metzgeria fruticulosa

Kornbandmossa

Livskraftig (LC)

Klass: *Marchantiopsida*, **Ordning:** *Metzgeriales*, **Familj:** *Metzgeriaceae*, **Släkte:** *Metzgeria* (bandmossor), **Art:** *Metzgeria fruticulosa* - kornbandmossa (Dicks.) Evans **Synonymer:** *Metzgeria violacea* (Ach.) Dumort, *Jungermannia violacea* Ach.

Kännetecken

Kornbandmossa är en bandformad, gulaktigt grön bållevermossa, som bildar pälslika, mattor på trädstammar. Torra exemplar har vanligen en karaktäristisk blågrön färg. Bålen är rikligt förgrenad med grenspetsar som pekar rakt ut från underlaget. Grenspetsarna avsmalnar gradvis, och i själva spetsen utvecklas ofta groddkorn som bildar klotlika gulaktiga samlingar. Skotten är skildkönade och sporkapslar är inte funna i Sverige.

Utbredning och status

Fram till 1960-talet var kornbandmossan endast funnen på en plats i Sverige (Dalsland, Vågsäter bokskog). Sedan dess har ett 100-tal nya lokaler upptäckts, de flesta i sydvästra Sverige, Skåne, Halland, Västergötland och Småland. De nya lokalerna tyder på att arten ökat i Sverige och status bedöms därför som utom fara. Arten har i Europa en oceanisk utbredning och finns sällsynt i Danmark och Norge. Totalutbredningen omfattar Europa, Madeira, Nordamerika och Asien. En viss ökning av arten har registrerats även i England (Bates m.fl. 1997). Arten är rödlistad även i flera andra länder i Europa.

Ekologi

Mossan växer i Sverige på trädstammar av ädla lövträd, vanligen på bok i tät skog eller vindskyddade miljöer med hög och jämn luftfuktighet. Flera av de sentida fynden har gjorts på trädslag med bark som har ett relativt högt pH, såsom lönn och ask. Kornbandmossan växer ofta tillsammans med den vanliga bandmossan *Metzgeria furcata*, krusig ulota *Ulota crispera*, samboradula *Radula complanata* och hjälmfrullania *Frullania dilatata*. På de rikaste lokalerna finns dessutom några mer ovanliga arter såsom späd frullania *Frullania fragilifolia*, bokfjädermossa *Neckera pumila* och stor ärgmossa *Zygodon rupestris*.

Hot

Röjning och avverkning av värdträd och expositionsskyddande träd som upprätthåller den höga luftfuktigheten utgör ett hot mot arten.

Åtgärder

Samtliga kända lokaler bör ges ett ändamålsenligt skydd så att luftfuktigheten bibehålls och lämpliga värdträd kvarlämnas.

Övrigt

Utländska namn - NO: Blåband, GB: Blueish Veilwort.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 9110 Näringsfattig bokskog (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON))

Litteratur

- Barkman, J.J. 1958. *Phytosociology and ecology of cryptogamic epiphytes*. Including a taxonomic survey and description of their vegetation units in Europe. Assen.
- Bates, J.W., Proctor, M.C.F., Preston, C.D., Hodgetts, N.G. & Perry, A.R. 1997. Occurrence of epiphytic bryophytes in a tetrad transect across southern Britain 1. Geographical trends in abundance and evidence of recent change. *J. Bryol.* 19: 685-714.
- Damsholt, K. 2002. Illustrated flora of Nordic liverworts and hornworts. -- Nordic Bryological Society, Copenhagen and Lund
- Hallingbäck, T. 1989. *Metzgeria fruticulosa* in Fennoscandia and its ecology in Sweden. *Lindbergia* 15: 205-212.
- Jørgensen, E. 1934. Norges levermoser. *Bergens Mus. Skr.* 16.
- Paton, J.A. 1977. *Metzgeria temperata* Kuwah. in the British Isles, and *M. fruticulosa* (Dicks.) Evans with sporophytes. *J. Bryol.* 9: 441-449.
- Szweykowski, J. 1962-71. Atlas of geographical distribution of sporeplants in Poland. Ser. 4. Liverworts (Hepaticae) 1-7. Poznań.

Författare

Erik Sjögren 1984. Rev. Tomas Hallingbäck 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010.